

Efektivní koordinace národních pozic: základ úspěchu ČR v EU

Efektivní koordinace pozic České republiky na národní úrovni je základním předpokladem pro úspěšné hájení jak dlouhodobých, tak krátkodobých národních zájmů. Evropské záležitosti již nepředstavují zahraničně-politickou agendu, ale agendu vnitřní – záběr politik EU je natolik široký, že rozhodování na úrovni EU je třeba vnímat jako evropské patro domácích politiky.

Lisabonská smlouva dále rozšířila počet oblastí, ve kterých se rozhoduje kvalifikovanou většinou. O to větší tlak vzniká na připravenost jednotlivých členských států během vyjednávací fáze legislativního procesu a nutnost pro zástupce jednotlivých resortů hovořit na půdě EU jedním hlasem. Základem úspěšného vyjednávání na evropské půdě je mnohem více než doposud soulad pozic zainteresovaných resortů, jejich účinné propojení při vyjednávání horizontálních záležitostí zasahujících do agendy více ministerstev, ale také sdílená „institucionální paměť“ a ucelený přehled o vývoji agendy EU a jejich vzájemných souvislostech: jednotlivé politiky EU jsou stále více propojeny a žádají si proto přístup napříč resorty, s nutností stanovovat horizontální priority na úrovni státu, nikoli izolovaně na úrovni jednotlivých ministerstev.

Lisabonská smlouva zároveň oddělila projednávání všeobecných záležitostí v rámci Rady EU od záležitostí zahraničních. Tato změna by pro větší efektivitu prosazování národních pozic měla mít za důsledek i vnitrostátní oddělení agendy. Koordinace národních pozic by proto měla být svěřena úřadu funkčně i materiálně oddělenému od stávajících ministerstev, zejména pak od ministerstva zahraničních věcí.

Cílem tohoto policy paperu je navrhnout konkrétní změny v současném institucionálním nastavení koordinace pozic České republiky v rámci EU, zejména v kontextu EU fungující podle Lisabonské smlouvy.

Hlavním návrhem je výrazné posílení role samostatného odboru pro evropské záležitosti podléhajícího vicepremiérovi pro evropské záležitosti (varianta I), či přímo předsedovi vlády (varianta II). Úřad pro evropské záležitosti, jenž by měl formu samostatného ministerstva (varianta I) nebo sekretariátu pro evropské záležitosti (varianta II) musí mít trvale zajištěnou finanční i personální autonomii jak na stávajících resortech, tak na úřadu vlády. Musí být rovněž nezávislý na politické konjunktuře.

Druhá sada návrhů se týká zkvalitnění práce Parlamentu České republiky, především pak Poslanecké sněmovny, a většího zapojení zákonodárců do projednávání legislativy na úrovni EU. Klíčové je v tomto ohledu zejména posílení role Výboru pro evropské záležitosti, jehož členy by měly být *ex officio* místopředsedové výborů PSP relevantních z hlediska kompetencí EU.¹

I. SILNÝ SAMOSTATNÝ KOORDINAČNÍ ÚŘAD PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI

A. ÚKOLY A STRUKTURA ÚŘADU

Za koordinaci formulování pozic České republiky (ČR) pro jednání v Radě EU, rozhodování o pozici ČR v případě konfliktů mezi resorty, jejich prosazování a implementaci závěrů nese na politické úrovni zodpovědnost předseda vlády. Na pracovní úrovni tato zodpovědnost přísluší místopředsedovi vlády pro evropské záležitosti (varianta ministerstva) či státnímu tajemníkovi pro evropské záležitosti (varianta generální sekretariát, viz bod B. této kapitoly).

Odůvodnění: *Předseda vlády organizuje činnost vlády, řídí její schůze a vystupuje jejím jménem. Má tedy primární zodpovědnost za koordinaci pozic ČR na vládní úrovni a také nejvyšší legitimitu pro arbitráž mezi konfliktními pozicemi resortů. Agendu Evropské unie již nelze považovat za čistě zahraničně-politickou, na rozhodování na úrovni EU se podílí prakticky všechny resorty. Není žádoucí, aby koordináční role, která na politické úrovni připadá předsedovi vlády, byla na pracovní úrovni svěřena jednomu z ministerstev. Naopak, silný samostatný koordináční úřad pro evropské záležitosti, jehož vedoucí bude mít jednoznačnou vazbu na předsedu vlády, zajistí účinnou a efektivní koordinaci pozic resortů.*

Nástroje: *Zakotvení „monopolu“ samostatného úřadu pro evropské záležitosti pro formulaci evropských pozic ČR v novelizované podobě kompetenčního zákona.*

¹ Hospodářského výboru, Rozpočtového výboru, Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj, Výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu, Výboru pro zdravotnictví, Výboru pro životní prostředí, Zahraničního výboru a Zemědělského výboru

Samostatný úřad pro evropské záležitosti není součástí Úřadu vlády ani podřízen jeho vedoucímu.

Odůvodnění: *Samostatnost úřadu je předpokladem nezávislého a efektivního výkonu jeho koordinační role.*

Nástroje: *Vyčlenění samostatné rozpočtové kapitoly pro zajištění samostatného a efektivního výkonu práce úřadu pro evropské záležitosti.*

Vedoucí Stálého zastoupení ČR při EU je přímo podřízen vedoucímu samostatného úřadu pro evropské záležitosti.

Odůvodnění: *Vedoucí Stálého zastoupení ČR při EU zastupuje Českou republiku a přijímá instrukce od vlády. Na pracovní úrovni je žádoucí, aby byl podřízen vedoucímu koordinační složky exekutivy a nikoli ministru zahraničních věcí. Jako přímý podřízený vedoucího samostatného úřadu pro evropské záležitosti je také zodpovědný za včasnou a efektivní komunikaci mezi Stálým zastoupením a samostatným úřadem pro evropské záležitosti.*

Zástupce vedoucího samostatného úřadu pro evropské záležitosti je elitním státním úředníkem a partnerem náměstkům pro evropské záležitosti jednotlivých ministerstev.

Odůvodnění: *Vedoucí samostatného úřadu pro evropské záležitosti je partnerem ministrům (viz výše), jeho zástupce (v případě, že je samostatný úřad ministerstvem, jedná se o prvního náměstka), zajišťuje kontinuitu práce úřadu a na pracovní úrovni je partnerem nejbližším podřízeným ministrů – náměstkům pro evropské záležitosti.*

Samostatný úřad pro evropské záležitosti se skládá z:

- (existujícího) odboru koordinace evropských politik
 - koordinuje formulaci rámcových pozic, instrukcí a mandátů pro jednání v orgánech EU, včetně mandátů pro jednání Evropské rady
- (existujícího) odboru analyticko-institucionálního
 - připravuje koncepční materiály a analýzy týkající se zejména institucionálních záležitostí EU
 - v součinnosti se Stálým zastoupením ČR při EU připravuje a každoročně vyhodnocuje strategii vlivu ČR v EU. V rámci posilování vlivu ČR v EU:
 - včas identifikuje nová témata, kterými se evropské instituce, zejména Evropská komise, začínají na pracovní úrovni zabývat. Včas k těmto novým tématům připravuje poziční dokumenty, které umožní vstoupit do diskuse v rané fázi, kdy se formuje podoba nové iniciativy
 - zajišťuje přehled o občanech ČR působících v institucích EU minimálně na úrovni Head of unit, koordinuje aktivní lobbying za české kandidáty na pozice v institucích EU

- monitoruje odborné konference v EU a proaktivně zajišťuje identifikaci a účast českých expertů z řad státní správy, akademického a neziskového sektoru; vede a aktualizuje databázi těchto expertů
- (nově zřízeného) parlamentního odboru
 - sleduje legislativní aktivity Evropského parlamentu (výrazně posíleného Lisabonskou smlouvou),
 - zasílá českým (případně dalším) europoslancům pro informaci pozice a argumentáře vlády k jednotlivým legislativním návrhům, koordinuje komunikaci resortů s europoslanci včetně kontaktů ministrů s relevantními poslanci Evropského parlamentu (předsedové a místopředsedové výborů a frakcí, koordinátoři frakcí ve výborech aj.)
 - je partnerem parlamentním tajemníkům, nově zřízeným resorty. Pořádá pravidelné schůzky těchto tajemníků, dle modelu Výboru pro evropské záležitosti
- (existujícího) odboru pro informování o evropských záležitostech

Odůvodnění: *Navrhovaná struktura samostatného úřadu pro evropské záležitosti z velké části přebírá stávající rozdělení práce útvaru pro evropské záležitosti Úřadu vlády. Záběr práce těchto odborů by však měl být rozšířen o aktivní analytickou a strategickou činnost zejména pokud jde o připravované nové iniciativy institucí EU, spolupráci s (nejen) českými zástupci v Evropském parlamentu a ve spolupráci se Stálým zastoupením ČR při EU rovněž i o kontakt s českými občany působícími v institucích a orgánech EU, jakož i o koordinaci aktivního lobbyingu za české kandidáty.*

Základem práce samostatného úřadu pro evropské záležitosti je koordinační databáze, do které vkládají resorty v co nejkratším čase pracovní dokumenty a zápisy z jednání COREPERu, pracovních skupin Rady a meziresortních pracovních skupin.

Odůvodnění: *Cílem je zefektivnit kompatibilitu instrukcí z jednotlivých ministerstev a zvýšit dohledatelnost vzniku národních pozic. Zvýší tím také odpovědnost úředníků i politiků.*

B. SAMOSTATNÉ MINISTERSTVO NEBO GENERÁLNÍ SEKRETARIÁT PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI?

Jako ideální variantu Evropské hodnoty jednoznačně doporučují ustavení samostatného ministerstva v čele s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti. Alternativně lze uvažovat také o generálním sekretariátu pro evropské záležitosti v čele se státním tajemníkem pro evropské záležitosti, přímo podřízeném předsedovi vlády.

Varianta 1: Samostatné ministerstvo v čele s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti

Za koordinaci evropských záležitostí nese odpovědnost politický vicepremiér pro evropské záležitosti, který stojí v čele plnohodnotného ministerstva pro evropské záležitosti.

Vicepremiér pro evropské záležitosti (MVEZ) se účastní zasedání Rady pro obecné záležitosti (GAC).²

Místopředseda vlády pro evropské záležitosti je členem stejné politické strany jako premiér.

Výhody: *Vedoucí samostatného úřadu pro evropské záležitosti s postavením místopředsedy vlády má z titulu své funkce větší autoritu než resortní ministři. Má tedy lepší předpoklady pro naplnění koordinační role při stanovování pozic, které může zahrnovat arbitráž při konfliktních pozicích resortů. Nejvyšší autoritou pro vyřešení závažnějších konfliktů, zejména v případě koaličních vlád, je předseda vlády. Vzhledem k objemu povinností premiéra je žádoucí, aby MVEZ disponoval plnou důvěrou ze strany předsedy vlády – tuto by zásadním způsobem posílilo, kdyby byl MVEZ členem stejné politické strany jako předseda vlády.*

Samostatné ministerstvo pro evropské záležitosti disponuje větší finanční a organizační autonomií než generální sekretariát pro evropské záležitosti – skýtá tak lepší stabilitu úřadu nutnou pro dlouhodobou efektivní koordinaci evropských záležitostí.

Nevýhody: Finanční – vznik nového ministerstva pro evropské záležitosti (MEZ) může mít větší dopad na státní rozpočet. Tento dopad by však byl vzhledem k navrhované struktuře úřadu omezený - oproti stávajícímu stavu by nevyžadoval výrazné navýšení nákladů. **Administrativní a politické** – zaprvé nutná změna kompetenčního zákona, která otevírá prostor pro „přílepky“ politických partnerů v jiných resortech. Zadruhé největší potenciální slabinou varianty MVEZ je vztah mezi předsedou vlády a MVEZ.

Samostatné ministerstvo bude svou roli plnit plnohodnotně jen tehdy, bude-li mít ze strany předsedy vlády plnou podporu a důvěru. Bez této podpory by hrozilo riziko bezvýznamnosti úřadu a samotného MVEZ, případně dvojkolejnosti (mezi MVEZ a ministrem zahraničí nebo předsedou vlády). Ke ztrátě podpory ze strany předsedy vlády přitom může dojít jak kvůli koaličnímu charakteru vlády (MVEZ by nebyl členem stejné strany jako předseda vlády), tak i v případě, kdy by MVEZ a premiér byli členy stejné strany (MVEZ by mohl být vnímán jako vnitrostranický rival). Je proto zásadní, aby se od počátku usadila všeobecně respektovaná zvyklost, že obsazení tohoto postu je de facto výsostným právem premiéra, které je zcela vyňato z vnitrokoaličních či vnitrostranických jednání.

Varianta 2: Generální sekretariát v čele se státním tajemníkem pro evropské záležitosti³

Za koordinaci evropských záležitostí nese odpovědnost nepolitický státní tajemník pro evropské záležitosti (STEZ), který je elitním státním úředníkem. Na politické úrovni tato odpovědnost přísluší předsedovi vlády.

STEZ je zároveň poradcem předsedy vlády pro evropské záležitosti s právem účastnit se jednání vlády.

Rady pro obecné záležitosti (GAC) se účastní STEZ spolu s ministrem zahraničí.

Výhody: Finančně-administrativní – generální sekretariát pro evropské záležitosti si vyžádá menší finanční a administrativní náklady než založení samostatného ministerstva.

Politické – politická odpovědnost za koordinaci pozic ČR není rozdělena mezi více aktérů, ale je jednoznačnější – přísluší jen a pouze předsedovi vlády.

Nevýhody: Riziko vícekolejnosti koordinace evropských záležitostí – nebyl by splněn hlavní cíl navrhovaných změn (posílení samostatnosti úřadu koordinujícího evropské záležitosti tak, aby mohl efektivně plnit svou roli v novém kontextu Lisabonské smlouvy): na jednání Rady pro obecné záležitosti, vyžadující účast na protokolární úrovni ministra, by musel vystupovat ministr zahraničí (byť doprovázen STEZ), čímž dochází k rozptylování kompetencí. STEZ na rozdíl od MVEZ nemá také rovné postavení vůči resortním ministrům a jeho status úředníka nedisponuje potřebnou autoritou pro rozhodnutí případných sporů na pracovní úrovni. Tato potenciální slabina by mohla být kompenzována osobností STEZ, která by se těšila vysoké autoritě i mezi politickými členy vlády. Dále vzhledem k vytíženosti premiéra, by STEZ neměl trvalou kontrolu nad gescí evropských záležitostí. Jakkoli by skutečnou mapu mocenských vztahů rýsovala síla osobnosti STEZ, nelze vyloučit riziko, že by se koordinace evropských záležitostí de iure nebo de facto štěpila mezi více institucí. **Riziko udržitelnosti úřadu** – legislativně neukotvený generální sekretariát je zranitelnější vůči rozpočtovým škrtkům a výkyvům názorů politické reprezentace na význam koordinace evropských záležitostí než samostatné ministerstvo.

C. PERSONÁL SAMOSTATNÉHO ÚŘADU PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI (MINISTERSTVA ČI GENERÁLNÍHO SEKRETARIÁTU)

Pro všechny součásti státní správy podílející se na přípravě pozic ČR, zejména pak pro samostatný úřad pro evropské záležitosti, je klíčové dlouhodobé zajištění kvalifikovaného personálu, odpovídající motivace a podmínky pro výkon jejich

³ Tuto alternativu nenavrhujeme jako ideální řešení, za stávajících okolností se však může ukázat jako snadněji realizovatelná.

² Rady pro zahraniční záležitosti se účastní ministr zahraničí.

činnosti (materiálních i nemateriálních). Stávající kapacity pro koordinaci na Úřadu vlády musí být alespoň zdvojnásobeny.

Odůvodnění: Úspěšné prosazování zájmů ČR ve vysoce konkurenčním prostředí v EU vyžaduje vysokou kvalitu úředníků s analytickými, vyjednávacími a komunikačními schopnostmi (včetně jazykových). Stabilita personálu je zásadní kvůli zachování „institucionální paměti“ a také vzhledem ke vzrůstajícímu horizontálnímu propojování velmi technicky detailních témat. Překážkou kvalitní koordinace je personální poddimenzovanost: koordinaci evropských pozic Francie zajišťuje tým více než 200 lidí, v populačně s ČR srovnatelném Švédsku je to zhruba 100.

Nástroje:

- zjednodušení a efektivnější využití existujících stipendií státní správy na College of Europe s následným „uvázáním“ absolventů na samostatném úřadu pro evropské záležitosti. Doplnění stipendií na dalších elitních univerzitách umožní zvýšit prestiž práce na samostatném úřadu pro evropské záležitosti (důležitý motivační faktor). Zajištění motivující kariérní perspektivy např. aktivní politikou umisťování zaměstnanců úřadu na SZ ČR při EU či (po určitém, pevně daném služebním období např. 8 let) v institucích EU v roli národních expertů, apod.
- odpovídající finanční ohodnocení

Personál samostatného úřadu pro evropské záležitosti je složen z kmenových zaměstnanců úřadu, zajišťujících kontinuitu a „institucionální paměť“ úřadu, a pracovníků resortů, kteří na samostatném úřadu pro evropské záležitosti absolvují dlouhodobé stáže.

Personál úřadu je také doplněn o studenty-stážisty z České republiky i dalších členských států.

Odůvodnění: Kombinací kmenových zaměstnanců a zaměstnanců resortu s mobilitou na samostatném úřadu pro evropské záležitosti se vytváří potřebná kvalitní síť napříč státní správou. Po návratu na jednotlivé resorty zůstává jejich zaměstnancům vazba na koordinační útvar. V pracovní rovině je tato vazba využívána mj. prostřednictvím koordinační databáze. **Studenti vykonávající na úřadu dlouhodobější stáž tvoří rezervu případných budoucích zaměstnanců úřadů a doplňují funkční síť zaměstnanců.**

II. VÝRAZNÉ ZAPOJENÍ PARLAMENTU DOKOORDINACE A TVORBY POZIC

A. VYVOLAT SILNĚJŠÍ ZÁJEM PARLAMENTU O NAPLNĚNÍ JEHO EVROPSKÉ ROLE

Mezi jednotlivými složkami exekutivy Poslaneckou sněmovnou (PSP) a Senátem (SP) Parlamentu České republiky (PČR) a jejich relevantními výbory pro evropské záležitosti je potřebná velká míra spolupráce a komunikace při utváření pozic ČR. Ze strany Parlamentu a politických stran je na národní úrovni rovněž potřebná podpora co nejširší odborné komunikaci a debatě o tématech spojených s EU.

Zapojení Parlamentu musí být mnohem výraznější než doposud: především je důležité systematictěji podávat informace a budovat podporu pro evropskou politiku vlády na půdě Parlamentu, a umožnit tak efektivní kontrolu vlády a kvalifikovanou parlamentní debatu o pozicích ČR.

Odůvodnění: Aktivní role Parlamentu je logickým imperativem vyplývajícím z výše připomenutého faktu, že evropská politika není součástí zahraniční politiky státu, ale primárně novým rozměrem politiky domácí. „Senzibilizace“ Parlamentu je nezbytná pro sdílení odpovědnosti za rozhodování o evropských záležitostech, a tedy i dlouhodobý konsensus. Česká republika může při sladění pozic vlády s názory většiny v Parlamentu hovořit skutečně „jedním hlasem“, vláda tak má větší prostor pro konkrétní jednání na úrovni EU. Výraznější zapojení Parlamentu znamená také větší informovanost jeho členů a s ní související mj. kvalitnější transpozice evropských směrnic na půdě Parlamentu.

Hlavní možné nástroje:

1. Zkvalitnění pravidelných parlamentních debat s místopředsedou vlády/státním tajemníkem pro evropské záležitosti zejména před a po Evropské radě a Radě pro obecné záležitosti (dosud nedostatečně využitý potenciál).
2. Plné, avšak racionální a s vládou pečlivě koordinované využití nových nástrojů parlamentní kontroly a kontroly subsidiarity, které skýtá Lisabonská smlouva.
3. Speciální čas pravidelně (např. jednou za dva měsíce) vyhrazený pro interpelace na členy vlády v jejich roli členů Rady EU a premiéra v jeho roli člena Evropské rady a výrazná medializace tohoto nového institutu.
4. Každoroční společná schůze PSP a SP věnovaná působení ČR v EU a vývoji EU jako takové, na kterém vláda předkládá svou zprávu o plnění priorit. Každý relevantní výbor na této schůzi prezentuje své hodnotící stanovisko k této zprávě a následuje rozprava.
5. Vytěžení institutu vázaného mandátu vlády v případě tzv. všeobecné passarelly (přesunutí rozhodování z oblasti jednomyslnosti do oblasti kvalifikované většiny rozhodnutím Evropské rady, které nově umožňuje Lisabonská smlouva).
6. Výrazné posílení role Výboru pro evropské záležitosti PSP ČR (viz níže).

B. POSÍLENÍ ÚLOHY VÝBORU PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI A „EVROPSKÝCH“ AKTIVIT RELEVANTNÍCH VÝBORŮ PSP ČR

Každý (pro záležitosti EU relevantní) výbor PSP ČR⁴ má místopředsedu a tři delegáty pro evropské záležitosti, kteří jsou zodpovědní za sledování evropské legislativy týkající se náplně práce příslušného výboru. Místopředsedové a delegáti pro evropské záležitosti, jakož i pověření místopředsedové poslaneckých klubů, jsou ex officio členy výboru pro evropské záležitosti. Předsedou výboru pro evropské záležitosti je jeden z místopředsedů Poslanecké sněmovny, který je tak místopředsedou PSP ČR pro evropské záležitosti.

Odůvodnění: Výbor pro evropské záležitosti dosud zcela neplnil svou koordinační funkci na půdě PSP ČR, netěšil se přes svou formální důležitost potřebné prestiži ze strany poslanců, kteří jsou v rámci svých výborů a klubů tzv. „opinion makery“. Proto, aby mohl výbor lépe hrát svou koordinační roli, navrhujeme systém povinných členů výboru, ke kterým by měli vedle místopředsedů poslaneckých klubů patřit i místopředsedové a delegáti pro evropské záležitosti výborů relevantních pro agendu Evropské unie. Tito místopředsedové a delegáti zajišťují potřebnou zpětnou vazbu se členy svých kmenových výborů.

Výbor pro evropské záležitosti PSP ČR vykonává parlamentní kontrolu vlády pro jednání na úrovni EU. Za tímto účelem:

- MVEZ/předseda vlády/STEZ diskutují se členy výboru pro evropské záležitosti PSP ČR o pozici ČR před jednáním Evropské rady a Rady pro obecné záležitosti. MVEZ dodává členům výboru s předstihem podklady pro jednání, na základě kterých členové výboru kladou MVEZ/předsedovi vlády otázky. Ty musí být MVEZ/předsedovi vlády doručeny písemně před jednáním výboru.
- Po skončení Evropské rady/Rady pro obecné záležitosti informuje MVEZ/předseda vlády/STEZ výbor pro evropské záležitosti o výsledcích jednání. Pro jednání sektorových formací Rady předstupuje obdobně ministr příslušného resortu před relevantní výbor PS PČR.
- Předseda výboru pro evropské záležitosti svolává jednání výboru za účasti MVEZ/předsedy vlády/příslušného resortního ministra nad rámec přípravy zasedání Evropské rady / Rady pro obecné záležitosti, vyžadují-li to okolnosti.

Odůvodnění: Navrhuje se zásadním způsobem zkvalitnit parlamentní diskuse zejména před a po jednání Evropské rady a Rady pro obecné záležitosti, která je nyní spíše monologem relevantního ministra/předsedy vlády. Členové PSP ČR by měli dostávat s větším předstihem kvalitnější podklady a naopak zasílat s předstihem své otázky, aby mohla jít debata více do hloubky.

C. SPOLUPRÁCE VÝBORŮ PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI POSLANECKÉ SNĚMOVNY A SENÁTU

Výbory pro evropské záležitosti PSP a Senátu spolupracují na utváření dlouhodobých strategických pozic ČR v EU, opřených o konzultaci s relevantními experty a kvalifikovanou veřejnou diskusi, kterou spoluvytvářejí. Jednou ročně publikují hodnotící zprávu o naplňování priorit ČR v EU, jejímiž zpravodaji jsou člen výboru pro evropské záležitosti PS společně se členem výboru pro evropské záležitosti Senátu.

Pravidelně, minimálně však dvakrát ročně, se výbory scházejí na společné schůzi, na kterou zvou poslance Evropského parlamentu zvolené v ČR.

Předseda výboru pro evropské záležitosti Senátu zastupuje PČR při jednáních s Evropským parlamentem.

Odůvodnění: Poslanecká sněmovna a její výbor pro evropské záležitosti se zaměřuje na tzv. „day to day business“ evropské politiky ČR, naopak Senátu se podařilo vytvořit silnou kapacitu v hodnocení dlouhodobějšího působení ČR v EU. Energie výborů obou komor by bylo vhodné využít pro hlubší diskusi nad působením ČR v EU. Je také potřeba navázat systematictější dialog s poslanci Evropského parlamentu zvolenými v ČR.

⁴ Hospodářský výbor, Rozpočtový výbor, Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj, Výbor pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu, Výbor pro zdravotnictví, Výbor pro životní prostředí, Zahraniční výbor a Zemědělský výbor

SHRNUTÍ

Evropské záležitosti již nepředstavují zahraničně-politickou agendu, ale agendu vnitřní – záběr politik EU je natolik široký, že rozhodování na úrovni EU je třeba vnímat jako evropské patro domácí politiky. Potřebu efektivní koordinace pozic České republiky na národní úrovni coby základního předpokladu pro úspěšné hájení národních zájmů dále zvýraznila Lisabonská smlouva. V tomto kontextu považujeme za klíčové:

1. VYTVOŘIT SILNÝ SAMOSTATNÝ ÚŘAD ZODPOVĚDNÝ ZA KOORDINACI POZIC ČR V EU

- V ideálním případě formou ministerstva pro evropské záležitosti v čele s místopředsedou vlády pro evropské záležitosti
- Alternativně formou generálního sekretariátu v čele se státním tajemníkem pro evropské záležitosti, přímo podřízeným předsedovi vlády, jehož osobnost by se těšila dostatečné autoritě i mezi politickými členy vlády
- Aktivní role úřadu dosáhnout i díky silnému personálnímu zázemí

2. VÝRAZNĚJI ZAPOJIT PARLAMENT DO EVROPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

- Zkvalitnit kontrolu vlády v evropských záležitostech, zejména posílením interpelací předsedy vlády a místopředsedy vlády/státního tajemníka pro evropské záležitosti před a po jednání Evropské rady a Rady pro obecné záležitosti
- Posílit úlohu Výboru pro evropské záležitosti a „evropských“ aktivit relevantních výborů PSP ČR: ustanovení místopředsedů a delegátů pro evropské záležitosti na úrovni těchto výborů, kteří jsou ex officio členy Výboru pro evropské záležitosti, jemuž předsedá místopředseda PSP pro evropské záležitosti.
- Posílit spolupráci mezi výbory pro evropské záležitosti PSP a Senátu PČR.

Zpracovali: **Václav Lebeda** (programový ředitel EH) a **Radko Hokovský** (výkonný ředitel EH)
Kontakt: **Radko Hokovský**, mobil: 775 031 108, e-mail: hokovsky@evropskehodnoty.cz